

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Half jaars, Stads- en 12.
Kantoorpost. 14.

(Verachijvende driemaal in de week; Dinsdag, Donderdag, en Zaterdag.)

MGERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.
behalve 35 cents de regel.

Nemad zal voorzeker afkeuren, dat een oep gedaan wordt op het godsdienstig ge- der Natie, en Nederlands volk door zijnen Koning wordt aangespoord, om, bij de kwalen, ons teisteren, en de rampen, welke ons beheigen, het oog naar den Hemel te slaan en van den Albeschikker van 's werelds lotge- lichen hulp en redding af te smeeken; en wan- die gebeden gepaard gaan met zoodanige zorgeloosheid als dezelve aannemelijk en wenschbaar kunnen maken, zullen zij voorzeker Gods welgenadig zijn en mogen wij hopen, dat dezelve een genadig oor zullen aantreffen.

Eene bedénking evenwel kan bij het uit- schrijven dier openbare gebeden niet onder- rukt worden; namelijk: of men wel aanspraak mag maken op het verhooren dier gebeden, wanneer niet alle menschelijke middelen, welke tot tenigen of afwering van rampen en ongelukken te baat genomen worden en dan de Hemel wordt aangeropen om die middelen te zegenen? Is het niet vermetel, om redding te vinden en te verzuimen de aanwezende red- dingmiddelen aan te wenden?

Wij willen ons thans niet in dit onderwerp verliepen, noch onderzoeken in hoe verre wij de oorzaken gelegd hebben tot de he- ligheden, welke ons thans kwelt en hoe, bij geschikte middelen beraamd en ten uit- gelegd worden om aan de ongelukkige rampen, welke wij beleven, het hoofd te bieden; slotjam onzer beschouwingen zou misschien bemoeiigend zijn. Intusschen zullen wij, wijnaam de roepstem des Konings zullen zamen, door Gods hulp in de tegen- zigtige zorgwekkende omstandigheden in te zien, Hem tevens bidden, dat hij licht ver- in den geest onzer regeerders, opdat die middelen kiezen en aanwenden, welke wijnen zegen, tot redding en welzijn ver- kunnen.

Wij kunnen evenwel niet nalaten, in ver- band met die openbare gebeden een oog te slaan op onze ongelukkige provincie, en dan wij onzer angst af, of de gebe- welke gestort zullen worden, aan dezelve uit zullen kunnen toebrengen, zo lang middelen, welke in menschen handen ge- zijn, om haar een fatalen ondergang te verwaarloosd worden. Bedroevend in- en onprettig is de toestand onzer

provincie, en EEN MIDDEL, een enkel middel is er slechts, om haar te redden; namelijk, de daarstelling van een uitwateringskanaal. Is het niet bedroevend te zien, dat miljoenen schats besteed worden, om door droogmaking land te winnen, terwijl men opziet tegen de aanwending van eene oneindig mindere som gelds, om land te behouden.

Niet alleen door zichzelf is onze provincie eene bijna altijdlopende proef van het verwoes- tend element, maar ook om anderen te verlichten moet zij geteisterd worden. Trouwens, het is immers eene groote verligting voor een gedeelte van Gelderland, dat de Waal zich door het Schansengat in de Maas uitstort, waardoor alleen thans reeds duizende bunders bebouwde en bezaaide, alsmede hooi- en weilanden geheel overstromd zijn; terwijl men aan de geldersche oevers zonder zorg denkt. Hierbij komt nog, dat bij het kleinste opstroom het Bommelveld en Maas, met zoo vele duizenden bunders daarvoor gelegene landerijen, staap te herwijken; het behoud daarvan en de afwering van die verba- zende ramp kost duizende guldens en niettegen- staande een groot gedeelte dier landen, uit- hoofde van den langen duur van hoogen water- stand, van kwelwater enz. geen vruchten zullen opleveren, zullen zij toch in de kosten dier afwering moeten bijdragen, en zagen, nog de belastingen, welke daarvan opgebracht moeten worden, zonder eenig voordeel te genieten.

Ziedaar even zoo vele rampen, welke onze provincie ondermijnen en velen harer inwoners reeds tot den bedelstaf gebragt hebben, en ze eindelijk allen zullen brengen, indien er geene spoedige voorziening wordt aangewend. Zullen dezelve door gebeden afgewerd worden? wij betwijfelen het, omdat de middelen tot genezing dier kwalen onder het bereik der menschen ligt; en God om redding smeeken, wanneer wij onszelven redden kunnen, moge den dweepzieken Mahomedaan eigen zijn, die Allah aanroeft als de pest hare verwoestingen aanrigt, maar geen middelen tegen de pest wil aanwenden; een christelijk beginsel is het niet.

Terwijl wij dus, met allen bereidwilligen ijver de roepstem van onzen Vorst zullen vol- gen, willen wij tevens onze dringende bede aan den Koning rigten, opdat deze eindelijk een gunstig oor leene aan de stemmen welke uit eene der schoonste gewesten van ons re- derland oprijzen, gevolg geve aan de verzoec-

ken, in zoo menigvuldige adressen blootgelegd en, in eenen geest van billijkheid, en rechtvaardigheid zoowel als van welwillendheid, de dringende en stellige bevelen geve, dat aan de regtmatige verlangens van Noord-Brabands in- gezetenen voldaan worde en hunne welvaart niet langer opgeofferd worde aan de verwoes- tingea van een element, tot welks keering de noodige middelen voorhanden zijn.

Die stem zal, wij hopen het, niet ijdel zijn, want de grieven zijn gegrond. Z! M. heeft zich slechts over den toestand van Noord-Braband te vergewissen; jen in het hart van den Staat zal de kreet oprijzen: „Daar moet red- ding komen!”

DUITSCHLAND.

De Pruss. Zeit. zegt dat de rust te Berlijn, wederom van den 28 en 29 de 28 niet verder gestoord is geworden.

ENGLAND.

LONDEN 26 april. Met leedwezen vernemen wij zegt de Observer, dat de toestand van den 1847 Beshborough, onderkoning van Ierland, ernstige bezorgdheid bij zijne vrienden en bloedverwanten wekt; zijne ziekte in de tegenwoordige omstan- digheden, kan als eene nationale ramp beschouwd worden.

Het laatste Brandgeve bij Woodbridge een der schoonste gedakkeken der bouwvorden van het tijdstak van Elisabeth, is 11 donderdag door eenen brand vernield. De gevel van dit schoone gebouw was 150 vreden breed. De schade door deze ramp vermaakt wordt op 20,000 p. st. geschat.

De financiële crisis wordt in Engeland van dag tot dag bedenklijker, en begint ernstige be- dachtheid te wekken. Ziehier wat wij daaromtrent in den Standard lezen:

„Het is niet mogelijk een denkbeeld te geven van den staat des esconto-tax, wij elke makker hare eigene waarde behandeld wordt; dit is ver- anderd die tax van 6 tot 10 en 12 pOt. en deze laatste wordt nog wel eens overschreden voor zeer aannemelijk papier. Over het algemeen, doet men vergeefse moeite, als men papier aanbiedt, het- welk, langer dan 60 dagen loopen moet, ook een groot gedeelte van het handelspapier, en de vrede, wiens en der kolonien van uitgelept. De vervalldag van 4 mei, is nu vrees te gemoet gezien, trouwens de verzoeken- gen zijn bijna onmogelijk.”

De tijdingen uit de fabriekdistricten, zijn bedroevend. De mogelijkheid om te werken, is papper, wanneer zij behalve zijn, is bijna ver- verpligt de plaatselijke stanken heren.

werken, en het onmiddellijk gevolg daarvan is de opheffing van den arbeid in de fabrieken, welke eigenaren niet met hunne eigene kapitalen werken.

SPANJE.

MADRID 22 april. Uit Ferrol schrijft men van den 16 april. Gisteren middag is alhier een buitengewoon koerier aangekomen, met de tijding dat onze troepen Portugal binnengerukt waren tot eene gewapende interventie. Men verzekert dat Lissabon in opstand is en dat donia Maria zich aan boord van de spaansche oorlogsfregat *Villa de Bilbao* bevindt.

PORTUGAL.

LISABON 20 april. De troepen der koningin, ten zuiden van den Taag, uitgenomen 600 man, die zich met den generaal Schwalback in de sterkte Elvas opgesloten hebben, zijn den stroom overgetrokken en hebben alzo de Algarven en geheel Alemtejo aan de opstandelingen overgelaten. De graaf Mello, generalissimo van den opstand, is den 27 achterhaald door den burggraaf Sa da Bandeira met 1800 man en die twee korpsen tellen thans 5000 goedgewapende en geoefende soldaten, meer dan 9 stuks geschut en omtrent 300 man kavallerie. De voornaamste magt der opstandelingen bevindt zich te St. Ubes, alwaar zij eene hoogte bezet bij Pafnello, welks kasteel zij op eenen geduchten voet van tegenweer houden.

De opstandelingen hebben nog andere troepen te Evora, Portalegre, Navao, Faro en Lagos en zijn daadwerkelijk meester van al het land aan gene zijde van den Taag.

Onder de boeren van het district Contra en over het geheele land tot Torres Vedras is eene nieuwe beweging tot opstand ontstaan.

De Kamer heeft in eene verandering van ministerie toegestaan, vijf het tegenwoordige de door sir Hamilton Seymour voorgestelde onderhandelingen niet wilde aannemen.

De bemanning der engelsche vloot is aan wal gezet, om de koningin te beschermen.

FRANKRIJK.

PARIS 27 april. Men beweert dat de infant don Francisco, gemaal van koningin Isabella, zijn verlangen heeft te kennen gegeven om eene buitenlandsche reis te doen.

Het kollegie van Frankrijk is weder het toneel van wanordelijkheden geweest, doch minder ernstig en langdurig dan de vorige. Toen de plaatsvervanger van den heer Quidet zijne lessen aanving, waren de jongelieden, die zulks beletten wilden zoo gering in getal dat zij er al spoedig van afzagen hem gewicht aan te doen. De halstarrigsten werden door de openbare magt buiten gezet en de overigen zijn vrijwillig vertrokken.

De Kamer der gedeputeerden heeft heden een begin gemaakt met de beraadslagingen van het wetsontwerp over de geheime fondsen. De debatten schijnen uiterst levendig te zullen zijn. Zij zijn geopend door den heer Lherbette, die al de leden van het kabinet persoonlijk aangevallen heeft.

BEELGIË.

BRUGGE 27 april. Gisteren hebben twee engelsche vrouwen de dwalingen harer sekse afgevoeren en in den schoot der ware Kerk wederkeren. Het merkwaardigste dezer bekeering is, dat deze ijverige bekeerlingen, vijf jaren geleden onze stad bewoonden, zij reeds het voornemen hadden opgevat, het catholiek geloof te omhelzen; alles was daartoe in gereedheid gebracht toen hunne ouders, die voornemen gehoord hebbende, de stad met alle heiligheid tegenkanten. Om haar bekeering onmogelijk te maken, beoogden zij met de vaderlijke familie naar hun geboorteland terug te

vestigen zich in het land van Gales. Althans hebben geen enkele catholiek bevindt. De meisjes hebben die plaats, hare ouders, hare goederen, alles verlaten om het heilig voornemen, hetwelk zij reeds sedert vijf jaren opgevat hadden, tot uitvoering te brengen. Hare bekeering heeft plaats gehad in de kerk van het St. Jozef gesticht, in handen van den eers. heer Maes, onder-pastoor van St. Jozef, in tegenwoordigheid van een uitgelezen publiek.

NEDERLAND.

HERTOGENBOSCH, 30 April.

In den namiddag van den 27 april barstte te Drunen een hevige brand uit; gelukkig, schrijft men ons, dat de wind in het zuidwesten was, ware dezelve meer westelijk geweest, hadden er verschrikkelijke ongelukken kunnen plaats hebben.

De *Tijd* meldt, dat het vertrek van Mgr. Grooff naar de West-Indien, op woensdag den 5 mei bepaald is.

Bij Zr. Ms. besluit van den 25 april, n. 61, zijn herbenoemd en bij continuatie aangesteld: tot kanton-regter te Heerlen, M. H. W. van Akén; tot plaatsvervangend kanton-regter te Heerlen, J. J. Jagers;

tot plaatsvervangend kanton-regter te Sittard, mr. L. G. van Muijen;

en benoemd:

tot plaatsvervangend kanton-regter te Sittard, F. C. de Borman, en

tot plaatsvervangend kanton-regter te Gemrop, A. M. G. H. Bloemaerts.

Bij besluit van 27 april jl., n. 5, heeft Z. M. aan Jhr. B. M. G. Birlaot d'Hoogstraete, op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de langdurige en getrouwe diensten door hem aan den lande bewezen, eervol ontslag verleend als griffier der Provinciale Staten van Limburg.

Bij den landbouwer Jacob Vos te Staphorst heeft Zondag jl. eene koe een kalf met twee koppen geworpen; koe en kalf zijn beiden dood, terwijl het laatste gisteren ter beïngtiging was gesteld op de jaarmarkt te Meppel. (Overijs.)

Men verzekert dat te Deventer van het vertoonen van een valsche muntbiljet van f. 500 pijs bekend is. (Id.)

ZUTPHEN, 28 april. Heden heeft de arrondissements-regtbank alhier ten aanhoore van een buitengewoon talrijk publiek uitspraak gedaan in de zaak tegen Jan ter Lindelt, waarbij als bewezen is aangenomen, dat dezelve opzeden dag van de gepleegde poging tot moord op Maria Wiegertink, niet te Groenlo maar te Haaksbergen is geweest en denzelven dien ten gevolge schuldig verklaard aan laster en deswege veroordeeld tot 5 jaren gevangenis, ontzegging der burger-rechten gedurende tien jaren en geldboeten. Ofschon de veroordeelde zich in het laatst der voorgaande week alhier heeft bevonden, was hij nogtans bij de uitspraak niet tegenwoordig. (Handelst.)

RONDGAANDE BRIEF (ENCYCLICA)

O. H. V. P. IUS PIUS IX.

ALLE PATRIARCHEN, PRIMATEN, AARTSBISSCHOPPEN EN BISSCHOPPEN.

OM DE GODDELIJKE HULP AF TE SMEKKEN TEN BEHOLVE VAN HET KONINGRIJK IERLAND.

Wij, Pius IX, Paus, Eerwaardige broeders, heil en apostolischen zegen! Onze voorgangers, de roomsche opperpriesters, hebben altijd de werkdagige en roepingdachtige

aan den dag gelegd, en, door alle mogelijke middelen, de christenvolkeren te hulp te komen. Gij zijt er van overtuigd, eerwaardige Broeders, en aan wie de geschiedenis der Kerk bekend en gemeenzaam is. Het is u ook niet onbekend, dat die beroemde en heilzame ijver niet alleen openbaar heeft door geestelijke werkdaden aan het volk te bewijzen, maar zich ook uitgestrekt heeft tot de leniging der openbare rampen, zoo dikwijls eenig christenvolk door dezelve getroffen werd; dit wordt bevestigd door de gedenkteekenen der oude en nieuwe tijden zoowel als door onze eigene herinneringen en die onzer vaderen (1). Einderdaad, wien voegde het beter, in hun ha die vaderlijke bezorgdheid voor de ondersteuning van alle christenen rond te dragen, dan hun, welk het catholiek geloof ons voorstelt als de *vaders en leeraars van alle christenen* (2).

Waar konden al de bedrukte volkeren op eene geschiktere wijze eene toevlugt zoeken dan bij hem die op de sinne der Kerk geplaatst, door de eeuwigdurende ervaring der tijden en daadzaken beproeven hebben dat zij door de liefde van Christus aangevuld werden?

Door dit voorbeeld onzer voorgangers getroffen en door de neiging van onzen eigen wil bewogen hebben wij, zoodra wij vernamen dat het koninkrijk Ierland door eene droevige schaarschte van alle levensmiddelen, geteisterd was en die natie gebukking onder eene schrikwekkende overstroming van ziekten, het gevolg van gebrek aan levensmiddelen verpletterd werd, onmiddellijk al onze zorg aangewend, om, zooveel in ons was, dit lijden de volk te helpen. Daarom hebben wij bevolen dat, in onze stad, openbare gebeden tot God opgezonden zouden worden, en wij hebben de geestelijkheid, het roomsche volk en de overige personen die Rome bewonen, vermaand om Ierland hulp te komen. Ook is daaruit ontstaan, dat somtijds, gedeeltelijk vrijwillig door ons verzoekt, gedeeltelijk te Rome ingezonden, voor soveel de noodlijdende der tegenwoordige tijden het toelicht gezonden konden worden aan onze eerwaardige broeders, de aartsbisschoppen van Ierland, om door hen uitgedeeld te worden naar gelang der plaatselijke behoeften en den respectieven toestand hunner ongelukkige medeburgers.

Evenwel, de brieven, welke wij uit Rome ontvingen, gaven van dien aard de tijdingen, welke wij dagelijks vernemen over de plagen, waaraan wij zoo even spraken en die niet alleen op dat eiland voortduren, doch meer en meer toenemen zijn zoodanig, dat zij ons hart met eene onbeschrijflijke droefheid vervullen en ons levendig aanspooren nieuwe hulp aan die ongelukkige natie te bieden. Want moeten wij niet beproeven, om de vlek uit het mediterane, waaraan het zich bevindt, af te haalen, wij, die weten, hoe groot de trouwheid van de geestelijkheid en het volk van Ierland jegens den apostolischen Stoel is en alreer was, hoe, in de noodlijdste tijden, de standvastigheid hier natie in de beïgdenis der oorkelgodadienst uitgeschiedt heeft; hoe veel arbeid iersche geestelijkheid steeds getooscht heeft, om de catholijke godsdienst in de verafgelagene oorden der wereld te verbreiden; eindelijk met hoe veel hulp van liefde en eerbied de iersche natie,

(1) Zie bij Euseb. Hist. Koel. lib. 4 cap. 23 den brief van Dionysius, bisschop van Corinthe aan paus Soterus, waarin geze wordt, dat hij, op aandrang der goddelijke, de roomsche kerk de gewoonte heeft, om aan de christenen de noodige hulp voort te verhandelen. (2) Zie bij Euseb. Hist. Koel. lib. 4 cap. 23 den brief van Dionysius, bisschop van Corinthe aan paus Soterus, waarin geze wordt, dat hij, op aandrang der goddelijke, de roomsche kerk de gewoonte heeft, om aan de christenen de noodige hulp voort te verhandelen.

... personen, die gelukzaligen apostel
 ... wiens waardigheid, om de woorden van
 ... Grooten te bezigen, sich in synen on-
 ... er/genaam verbeuwt (3) eert en huldigt.
 ... deze redenen, na rijpe overweging, en voor
 ... voornemen het goedkeurend advies van een
 ... onzer eerwaarde broeders, de Kardinalen der
 ... roomsche Kerk ontvangen te hebben, hebben
 ... besloten u, eerwaardige broeders, dezen brief
 ... schrijven, opdat wij, in overleg met u, in de
 ... van Ierland kunnen voorzien.
 ... Daarom vermanen wij u te bevelen, dat in de
 ... dommen, of de landstroken aan uwe jurisdictie
 ... onderworpen, gedurende drie dagen, even als zulke
 ... in onze stad Rome heeft plaats gehad, openbare
 ... bededen zullen gestort worden in de kerken en
 ... andere gewijde plaatsen, opdat de Vader der barm-
 ... hartigheden, door deze smeeking getroffen, de
 ... natie van die verschrikkelijke plaag verlosse
 ... eene zoo haselijke ramp van de andere rijken
 ... landen van Europa afwere. En opdat dit ver-
 ... laagen met meer levendigheid en nut vervuld
 ... worde, verleenen wij eenen aflat van zeven jaren,
 ... telkens, aan al degenen, welke die gebeden zullen
 ... bijwonen; en aan degenen die gedurende de drie
 ... dagen de gebeden zullen bijgewoond hebben en in
 ... de week van dit *triduo*, na door het Sakrament
 ... van boetraardigheid gereinigt te zijn, het aller-
 ... heiligst Sakrament des Altaars ontvangen zullen
 ... hebben, verleenen wij, uit kracht onzer apostolische
 ... magt, eenen vollen aflat.
 ... Gegeven wij overigens het meeste uwer liefda-
 ... digheid aanbevelen, eerwaardige broeders, is dat
 ... de volkeren, aan uwe jurisdictie onderworpen,
 ... door uwe vermaningen aanspoort, om Ierland door
 ... de mildheid hunner aalmoezen te ondersteunen.
 ... Wij weten ongetwijfeld zeer wel, dat wij niet noodig
 ... hebben, te herinneren aan de deugd der aalmoezen,
 ... noch aan de overvloedige vruchten, welke men
 ... daaruit put, ter verkrijging der barmhartigheden
 ... van den altoeden en grooten God. Gij vindt
 ... in de heilige kerk vader en vooraf in de leerredenen
 ... van den H. Leo den Grooten (4) geleerde en ver-
 ... ftevene uitspraken der aalmoes. Gij hebt in uwe
 ... handen den bewonderenswaardigen brief, geschreven
 ... door den heiligen Cyprianus, martelaar, bisschop
 ... van Carthago, aan de bisschoppen van Numidie (5);
 ... eenen brief, waarin een schitterend getuigenis ge-
 ... legen is van den buitengewonen ijver, waarmee
 ... het volk, dat aan zijne herderlijke zorg toevertrouwd
 ... was, door milde aalmoezen de hielden christenen
 ... te hulp kwam. Gij kunt daarenboven de woorden
 ... van den heiligen Ambrosius, bisschop van Milaan
 ... herdenken (6): « Het schoone der rijkdommen
 ... niet in de zakken der rijken te verblijven,
 ... maar tot voeding der armen te verstrekken; de
 ... schatten schitteren veel meer, wanneer zij aan zieken
 ... behoeftigen uitgedeeld worden; de christenen we-
 ... ten dat zij het geld moeten gebruiken om te zoeken
 ... wat van hen maar wat van Christus is
 ... Christus hetzelfde zoekt. » Om deze en de
 ... andere redenen, welke wij aan uwe welwillend-
 ... heit hebben herinnerd, hopen wij vastelijk dat
 ... aan de armen, waarover wij thans spreken,
 ... eenige hulp zult bieden.
 ... Hier zouden wij dezen brief kunnen eindigen;
 ... doch eerwaardige broeders, op het ogenblik dat
 ... wij onze meening involgende, openbare gebeden
 ... gelyk voorschrijven, willen wij niet vergeten het
 ... gelyk nacht en dag onze bezorgdheid van alle
 ... (3) Serm. 2 de Annit. Assumpt. sup.
 ... De Joenio decimo mense et Eleemoesia.
 ... (4) Ed. Baluz. no. 60. In dien brief zegt den H. Cyprianus
 ... bekende van de sommigen die te Carthago verzameld en naar de
 ... van Numidie geonden werden om de christenen zij
 ... te helpen: « Wij hebben honderd duizend sesteren gezonden, welke
 ... hebben door de giften der goedertierenheid en des volke
 ... en de kerk, welke wij door Gods barmhartigheid bestaren, en
 ... zult die, naar uw voorzigtig beleid uitdeelen »
 ... (6) In zinnen tweeden brief aan den bisschop Constantius 1. 2
 ... (op. ed. Bened. Paris 1690)

ogenblikken en de kerk, om alle vrees uit-
 maakt (7). Inderdaad, wij hebben ontvondelijk
 dien wreeden en verschrikkelijken storm voor oogen,
 welke tegen de algemeene Kerk losgebroken is;
 onze geest wordt verschrikt wanneer hij denkt
 met hoeveel haasheid de vijand tegen het Heilig
 der Heiligen opstaat (8), en hoe hatelijk hij zynen
 plannen tegen den Heer en synen Christus (9)
 smeedt. Daarom vermanen wij u boven alles, om
 de volken aan uwe magt onderworpen, bij gele-
 genheid der algemeene gebeden, ten behoeve van
 Ierland voor te schrijven, aan te sporen, te gelij-
 kertijd den Heer voor de algemeene Kerk te smeeken.
 Hiermede verleenen wij u, eerwaardige broeders,
 met liefde den apostolischen zegen.
 Gegeven te Rome bij de H. Maria de-Meerdere,
 den 25en dag van maart, in het jaar M,DCCC,XLVII,
 van onze pauselijke regering het eerste.

Boekbeoordeeling.

*Grondbeginselen der Calligraphie, in praktijk ge-
 bragt door L. Smulders, 's Bosch ter Steendrukkerij
 van M. van Osch. 1847.*

Onder alle vakken van onderwijs in ons vader-
 land, is er voorzeker geen, hetwelk meer ten
 achteren is dan de *schryfkunst*. De mindere voor-
 uitgang, welke in dat gedeelte van het onderwijs
 merkbaar is, kan, naar ons inzien, aan niets anders
 toegeschreven worden, dan aan het gebrek van eene
 goede leerwijze of methode, op goede en soliede
 gronden berustende. Trouwens het ware velen onder-
 wijzers een groot onrecht aandoen, te beweren, dat
 zij zelve de *schryfkunst* niet op eene zeer loffelijke
 wijze aan den dag leggen, doch het ontbreekt hun
 meestal aan de tweede kunst, om hunne leerlingen
 insgelijks tot goede schrijvers te maken. Diegene
 onder hen, die het worden, worden het door eigen
 aanleg, door oefening gekweekt, geen wonder dus
 dat hun getal betrekkelijk zeer gering is.
 Hij dus, wien het door kunde, arbeid en ge-
 duld gelukt den weg aan te wijzen, om door eene
 goede leerwijze de grondbeginselen der schryfkunst
 zoodanig in praktijk te brengen, dat en meester
 en leerling daarin een onfeilbaren gids vinden,
 gene om leerlingen op goede en vaste gronden de
 edele schryfkunst in eenen behoorlijken tijd eigen
 te maken: deze om naar eenen vasten regel de
 hand tot het schoonschrijven te oefenen, is voor-
 zeker alle aanbeveling waardig.
 Wij vermeen, dat het hier aangekondigd werk
 volkomen aan het doel beantwoordt en hebben niet
 alleen met genoegen de aangewende poging van den
 verdienstelijken schrijver toegejuicht om aan een
 zoo schoon vak van het onderwijs eene goede rigting
 te geven, maar ook onze verwondering geschonken
 aan de voortreffelijke wijze, waarop hij zijne taak
 ten uitvoer heeft geleefd en daardoor bewezen heeft,
 dat hij door zijne kunde het recht had, als
 meester en grondlegger van eene leerwijze voor dat
 vak voor het publiek op te treden. Wij hebben
 deze bewondering reeds uit vele monden vernomen;
 die den schrijver ook allen ambetwispeld dat recht
 toekenden.
 Het hier bedoelde werk bevat, behalven het
 voorbereigt, hetwelk reeds een uitmuntend voor-
 beeld van schoonschrijven is, en eene plaat, de
 houding der hand en der pen voorstellende, 30
 verschillende en trapsgewijze voorschriften, welke
 alle in leugigheid van uitspraak zijn voorzien. Vooral
 trekt onze aandacht de beredeneerde opvolging,
 waardoor de leerling van de kleinste tot de hoo-

gere moeilijkheden langzamerhand overgaat. Niet
 minder der aandacht waardig zijn de sub. no. 17, 18
 en 19 voorkomende herhalingen, waarin de leerling
 door verschillende combinatiën van letters, al de door-
 geworstele moeilijkheden bijeen gebracht ziet en
 alzoo tot de eigenlijke letterverbinding overgaat.
 Daarna volgen een aantal voorschriften of exem-
 pels, waarin de door den auteur ontwikkelde
 methode met zeer veel overleg in toepassing is
 gebracht; eene hoedanigheid, welke wij zeer waar-
 deren en te vergeefs in de meeste voorschriften,
 welke zoo maar *au hasard* sonjnen nedergescre-
 ven te zijn, gezocht wordt.
 De Nos. 28 en 29 leveren wederom een paar
 herhalingen voor het kleinschrift, altezins geschikt,
 om de hand tot het wel ten uitvoer brengen van
 hetzelfde te oefenen en in staat te stellen.
 Wij twyfelden niet of de kundige auteur deze
 methode zal zynen ijver en zijne moeite ruimschoots
 beloond zien, door het algemeen aannemen op alle
 scholen van dezelve. Wij durven daarvan de meeste
 vruchten beloven, daar wij in de gelegenheid zijn
 geweest ons zelve, daarvan te overtuigen, door
 proeven van vorderingen bij leerlingen, die
 hen zelve in het schrijven opgeleid waren. Dit
 zal hem dan ook, naar wij hopen, aanmoedigen,
 om op den ingeslagen weg voorttegaan en door
 nieuwe ontwikkelingen zijne voortreffelijke methode
 nog verder uit te breiden.
 Wij zouden vermeen iets van de ons voorgestelde
 taak achtergelaten te hebben, indien wij
 niet eene welverdiende hulde bragten aan de keu-
 rige uitvoering van dit werk, waardoor de reeds
 zoo gaestig bekende uitgever, de heer M. van Osch,
 een nieuw bewijs zijner onvermoeide vijt in het
 steeds volmaken van zijn vak heeft aan den dag
 gelegd. Deze proeve van zijn talent in het op-
 steen brengen van hetgeen hem daartoe wordt aan-
 vertrouwd, zal den goeden dank, waarin hij reeds
 bij alle kunstliefden en kenners staat, niet weinig
 verhoogen.
 Prijzelijk vinden wij het denkbeeld, om, door
 eenen matigen prijs het werk onder ieders bereik
 te stellen. Het werk, bevattende, behalven het
 voorbereigt en de afbeelding, 30 verschillende nom-
 mers, kost niet meer dan 70 cents.

LATERE BERICHTEN.

Uit Mexiko wordt gemeld dat de amerikaansche
 troepen zich van Vera Cruz hebben meester gemaakt
 na een verlies van 800 man ondergaan te hebben.
 De heer Gomez Fariat, president *ad interim* van
 Mexiko is van zijnen post ontzet, het Congres is
 ontbonden en Santa Anna voorloopig tot President
 benoemd.
 De *Neurenb. Corresp.* zegt op eene stellige wijze,
 dat de keizer van Rusland niet te Warschau komen
 zal. De ougesteldheid van den Czaar heeft een
 bedenkelijk aanzien gekregen en daarou is die reis
 uitgesteld moeten worden. De *Corresp.* voegt er
 bij dat de keizer dezen zomer de baden te Kinzig
 gen zal gebruiken en van daar naar Stuttgart zal
 gaan.
 Van de reis naar Frankrijks hoofdstad wordt in
 het geheel niet meer gesproken.
 Het engelsch Lagerhuis heeft de beraadslagingen
 over de wet op het onderwijs hervat, waarvan het
 rapport moet ingediend worden. Lord John Russell
 heeft die gelegenheid te baat genomen om te ver-
 klaren dat de bedoelingen van het gouvernement
 ten aanzien der Catholijken verkeerd opgevat zijn.
 Hij heeft er bij gevoegd dat hij den tijd van aan-
 bieding van een *scholastic* ontsiep nog niet bepa-
 len kon, maar aan de Kamer de verzekering wilde
 geven, dat zyne bedoeling geenzins is, de Catho-
 lijken niet te sluiten; zyne zinnwijze strekt om het
 onderwijs zoo nuttig mogelijk voor alle klassen
 te maken.
 Z. En de Kardinaal bisschop van Arras heeft
 eene memorie gezonden aan de commissie, welke
 belast is met het onderzoek van de wet-Salvandy.

De Franche Kamer der gedeputeerden heeft den 27 april het wetsontwerp over de geheime fondsen aangenomen met eene meerderheid van 220 tegen 80 stemmen.

De commissie van de Kamer heeft haar verslag uitgebragt over het wetsontwerp betrekkelijk de griekse leening. De commissie heeft hetzelve oordeelende dat het met de loyaliteit van Frankrijk niet overeen te brengen is, vorderingen en bedrivingen aan Griekenland te doen op een oogenblik waprop dat land. In overeenstemming met den Vorst, die door eene wijs en dapperheid ministerie ondersteund wordt, zoo waardiglijk aan de verwachting van dezelfde wezenlijke vrienden beantwoordt.

De Infant don Enrique heeft in de *Diario di Rama* eenen brief geplaatst, waarin hij kennis geeft dat zijne konst te Rome geen ander doel heeft dan zijn huwelijk met dona Elena de Castellar, hetwelk met de toestemming der Koningin van Spanje, van haren geniaal en Van zinnth eigh vader tevens burgerlijk voltrokken is, door Z. d. d. den 25 den inzegenen.

Aan de belgische Kamer is een wetsontwerp ingediend strekkende om den vrijen invoer van granen, erwten, boonen, aardappelen, rijst enz. te ontzorgen van 1 october 1847 tot 1 october 1848. Bij datzelfde wetsontwerp wordt aan het ministerie van binnelandische zaken een krediet eoppend van 300,000 franken voor maatregelen te nemen ter zake van de levensmiddelen.

Correspondentie.

K. te D. keurt het goed dat het volk zich op de roepstem van zijnen Vorst, in vuttige geboden tot God wende, om bevrijding uit den heerschenden nood, en afwering van verdere rampen; doch een oog werpende op de menigvuldige zonden, welke door het volk gepleegd worden, op zoo vele wetten, welke het Gods wet te strijf zijn, op zoo vele geboden, welke de landbestuurders en andere, van of men in gemeede wel op een goede verhooring rekenen mag? Daaron spoort hij het nederlandsche volk aan, om van den bededag ook penen boetedig te maken, zich diep en rouwvoedig voor dat verhoorden God te verbederen en een vast bekeert de zonden, voortaan oprecht hertugten van het kwade en het heeschen van het goede; zich Gods weldaden waardig te maken.

Advertentien.

Na een konstant dlijden, overleed ik hadem overgawaat, na eene gelukkige Echtvereeniging van bijna 23 jaren, mijn geliefde Echtegenoot, de Weldele Heer en Mr. A. W. J. MOSMANS, in den ouderdom van 62 jaren. Diep bedroefd heeft deze gebruikte gebruiken weg daarvan kennis aan betrekkingen en vrienden.

Lieve 23 April 1847.

Wed. A. W. J. MOSMANS.
Geb. MELIER.

Op Donderdag den 6 Mei 1847, om 3 ure des namiddags, zal ten huize van de weduwe LEONARDUS HOMMERSTEEG aan den Dyk te Pijpen, om Kontant Geld, of op crediet worden verkocht **Omstreeks 8000 Ellen Fijn ongebleekt Linnen.**

Voor het Rijk.

Bekendmaking.

De ONTVANGER DER REGISTRATIE EN HONORAREN te Helmond, zal ten overstaan van den Notaris ADRIANUS FRANCISCUS VAN BOECHOLT, in het openbaar Verpachten, op Zaterdag den 29 Mei 1847, des voormiddags ten tien ure, ten huize van de Weduwe VAN WILL, aan de kanaalbrug, aldaar, over het seizoen van 1847:

HET GRASGEWAS,

staande op de Leidschen der Zuid-Villeisvaart, van af de limieten der provincie Noord-Brabant en Limburg, lot en met de verbreiding boven de Staat No 5 onder Eep.

Helmond den 26 April 1847.

De Ontvanger voornoemd,
VAN HEURS.

Over ueroverding van Wonen
planten met den Heer **M. A. VAN MIJSTER**, te Hertogenbosch, zal de Veiling duineester **VAN DONGEN** op Dingsdag den 4 Mei 1847, des namiddags ten twee ure, en volgende dagen, ten huize van genoemden Heer, op de Schapevmarkt aldaar

VERKOOPEN: EEN NIETTEN INBOEDEEL,

bestaande in een groot staande KLOK en PENDULE, een CANAPE, STOELLEN met Trippen en andere Zittingen, SECRETAIRES, CUPERTONNIERES, Mahoezijkhouten TA FELLS, SPEELETAFELTJES, SPIEGELS en SCHILDERBIJEN, TAPIJTEN en CARPETTEN, BEDDEN en MATRASSENPORSELEIN, GLAS en ANDEREN WERK, KOPERS en FIER, eene aangename heerperheid SIGAREN, WINKEL VOORWERPEN, TABAKS-TONNETJES, DOOZEN, BUSSEN enz, eene TABAKSBANK, een GROOTE en KLEINE HAN DWAGEN, en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.

Alles zal des ocht. ten 3 Mei 1847, van des voormiddags 10 tot 12 en des namiddags 2 tot 4 ure, voor een ieder te zien zijn.

NB. Voorts heeft genoemde Heer **VAN MIJSTER**, zijn HUIS met omlaander WINKELS- en TOONBANKEN, ter VERHUUR AAN, met primo Mei te aanvaarden voor de somma van f. 400,00 jaars.

Zegt het voort.

SOCIETEIT DE UNIE.

De Directie dezer SOCIETEIT, in hare vergadering van den 1sten dezer maand, besloten hebbende tot het houden van een

NATIONAAL HARMONIE-MUZIEKFEST

op den 5den Jullij aanstaande, opgevolgd daags daarna door het **GROOT NATIONAAL CONCOURS DER HANDBOOGSCHUTTERIJEN**, heeft de eer, langs deren weg, de haar onbekende **HARMONIE en HANDBOOGSCHUTTERIJEN** (zijnde de bij haar bekende per missive aangeschreven) beleefdelijk tot deelneming aan dit feest te verzoeken, met verzoek tevens der Directie van of op den 15den Junij eerstkomende van de AL of NIET deelneming bij missive kennis te geven, ten einde tijdig aan de deelnemenden programma te kunnen toekenden.

's Bosch den 28sten April 1847.
WARTENBERG, V. l. u.
Namens derzelve
P. H. VAN BREUREN.
Secretaris.

GEZANGEN

DE JEUGD.

72 Bladzijden in 8. Prijs..... f 0,25.

Mois de Marie (nouvean)
ou suite de lectures sur les mysteres de la Tres Sainte Vierge, et sur les principales vertues du sâfat, sort chaque jour du mois de Mai, ouvrage posthume de M. l'abbé Louis Detrucci..... f 0,55.

Maand (nieuwe) van Maria,
of verlogg en loungen over de mysterien van de Allerheiligste Maagd, en over de aangenante waarden der heiligheid, voor elken dag der maand Mei..... f 0,55.

E. HARTOG JR. EN J. KAN
COMMISSIONNAERS in EFFECTEN te Hertogenbosch (achter het Stadhuis) ten ziele steeds belasten met het **Verkeeren der Binnem. B. p. Spanje** en ook met den **L.N. en V. K.O.P** van alle EFFECTEN.

Op Donderdag den 6 Mei 1847 ten 10 ure des morgens, zal ondermeer andere **GOEDEREN** ten woohuize van Mevrouw de Wed. **J. H. VAN MO** te Eindhoven, in liet openb worden verkocht:

Een nieuw inodem **KARRETJE** op **VEREN**:
Eene goed geconserveerde, fraaje **ENGELSE ALBURY**:
Eene goede en gemakkelijke **REIS-CHEIS**:
Een **BRONNER**:
Drie beste, waaronder een met Koper afge **RIJTUIG PAARDENTUIGEN**, **TOOMEN**, **GELSCHE** en andere **RIJZADES**.

Graanmarkt

van de **ROEGGEBOODSCH**
Woensdag den 28 en 29 April
ROEGGEBOODSCH f 385, f 14,25 en f 14,60.
BOEKVELT f 10,00, f 10,15, f 10,65.
HAVER f 4,50 / 5,00 / 5,50.
De zetting van het Roggebrood is voor deze 51 cents de drie Nederlandsche ponden; het Nod pond Bitter f 0,78 a f 0,85.

Voor het Brood-District Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 30 April 1847, des morgens ten 12 ure, 32 cents de 2 Ned. ponden.
Voor het Brood-District Vught, te rekenen van vrijdag 30 April 1847, des morgens ten 12 ure, op 48 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.
Voor het brood-district Uden, te rekenen van vrijdag den 30 April 1847, op 48 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het Brood-District Radestein te rekenen van Zondag den 12 Mei 1847, op 48 cents de 3 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM 28 April 1847
Poolche Times te verge prijzen met in deel hâ del d. J. 12
h. Pool. f 515; 127 p. h. dito f 540. In cont. f 129
Pool. f 560; 128 p. h. dito f 548, 550; 128 p. Groning. 128 p. f 530.
Van Sijge allen verkocht; in cont. f 118 p. Odeter f 400
cont. f 125 p. Deens f 433.
Garit schiedsch hier Veilmaet weinig handet. p. Zeerw. Bom.
Haver f 4,50; vinger ten f 5,00; p. f 5,50
Boekvel tot eene verhoging van f 7 met beperkte omzet
p. Nijkerker f 313; 117 p. Gron. Vren f 385.

REKENING VAN AMSTERDAM
Woensdag 25 April ten 4 ure
W. S. 2 1/2 p. 58; 1/2 p. 70; 1/2 p. 75; 1/2 p. 80
discount 70; 1/2 p. 80; 1/2 p. 90; 1/2 p. 100
88,6; Amsterdam. 172 1/2; Antwerpen 511 p. et. 182; 1/2 p. 190
Compens 16 1/2; Spanje Binnel. 3 p. Ct. 20 1/2; 1/2 p. 21
3 p. Ct. 37 1/2; Dito 4 p. Ct. 36 1/2; Oude Russen 104 1/2
p. Ct. 88 1/2; Doy. Siglitz en Co. 188 1/2; Dito 100 1/2

OPGAVEN van de Hoofcz der Kivieren at Elias te Gravestad, de dunn te 's Bosch, maaengeenan des mogaene ten 1847

MAAS TE GRAVE		DIEZE TE 'S BOSCH.			
Da	lijen	Da	lijen	Da	lijen
1	ROZE	1	ROZE	1	ROZE
2	ROZE	2	ROZE	2	ROZE
3	ROZE	3	ROZE	3	ROZE
4	ROZE	4	ROZE	4	ROZE
5	ROZE	5	ROZE	5	ROZE
6	ROZE	6	ROZE	6	ROZE
7	ROZE	7	ROZE	7	ROZE
8	ROZE	8	ROZE	8	ROZE
9	ROZE	9	ROZE	9	ROZE
10	ROZE	10	ROZE	10	ROZE

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven A.

Hoopte van den Rijn te Keulen, 27 April
voet 1/2 duim

Ter Drukery van D. A. DE ROOY